

ANDRÉ ACIMAN

ETSI
MINUT

CALL ME
BY YOUR NAME
-jatko-osa

TAMMI

André Aciman

ETSI MINUT

SUOMENTANUT ANTERO TIITTULA

TAMMI

HELSINKI

ANDRÉ ACIMAN:

Kutsu minua nimelläsi (2007, suom. 2019)

Etsi minut (2019, suom. 2020)

Lainauksen Goethen *Vaalibeimolaisista* suomentanut J. A. Hollo.

Lainauksen Louis Aragonin runosta ”Ei onnellista rakkautta”
suomentanut Anja Samooja.

Kaváfisin runon ”Iltapäivän aurinko” suomentanut
Lawrence Durrellin käännöksestä T. A. Engström.

Englanninkielinen alkuteos *Find me* ilmestyi Yhdysvalloissa 2019.

Copyright © 2019 by André Aciman

All rights reserved including the rights of reproduction
in whole or in part in any form.

Suomenkielinen laitos © Antero Tiittula ja Tammi 2020

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-1231-9

Para mis tres hijos

Tempo

Miksi noin synkeänä?

Katselin kuinka nainen nousi junaan Firenzen asemalta. Hän liu'utti lasioven auki, vilkaisi vaunuun päästyään ympärilleen ja mätkäytti sitten saman tien reppunsa vapaalle paikalle viereeni. Hän riisui nahkatakkinsa, lasi kädestään englanninkielisen pokkarin jota oli lukemassa, nosti hyllylle valkoisen, neliömäisen laatikon ja lysähti sitten viistosti minua vastapäätä levottoman ja ärtyneen oloisena. Vaikutti siltä kuin hän olisi juuri ennen junaan nousemista käynyt kiivaan väitelyn ja hautoisi edelleen pisteliäitä sanoja, jotka hän tai toinen osapuoli oli sanonut puhelun päätteeksi. Naisen koira, jota hän koetti pitää aloillaan nilkkojensa välissä ja nyrkin ympärille kiepautetussa punaisessa talutus-hihnassa, oli vähintään yhtä hermostunut kuin hän itse. ”*Buona*, hyvä tyttö”, hän sanoi lopulta koettaen saada sen rauhoittumaan, ”*buona*”, hän toisti koiran vääntelehtiessä edelleen ja koettaessa kiemurrella irti lujasta otteesta. Koiran läsnäolo ärsytti minua, joten vaistomaisesti jätin jalkani ristiin enkä hievahtanutkaan tehdäkseni sille tilaa. Mutta nainen ei näyttänyt huomaavan sen enempää minua kuin ruumiinkieltänikään. Sen

sijaan hän ryhtyi saman tien penkomaan reppuaan, löysi litteän muovipussin ja otti sieltä kaksi pientä luunmuotoista koiranherkkua, asetti ne sitten kämmenelleen ja katseli, kuinka koira lipaisi ne suuhunsa. ”*Brava.*” Saatuaan koiran hetkeksi rauhoittumaan hän kohottautui oikaistakseen paitansa, haki hetken asentoa penkillä ja vajosi sitten jonkinlaiseen tympeään horteeseen ja tuijotti välinpitämättömästi Firenzeä junan lähtiessä Santa Maria Novellan asemalta. Hän hautoi yhä vain jotakin ja pudisteli päätään sitä kenties itse edes huomaamatta sadatellen selvästikin ihmistä, jonka kanssa oli ottanut yhteen ennen junaan nousemista. Hän näytti hetken niin kertakaikkisen lohduttomalta, että samalla kun tuijotin avonaista kirjaani huomasin pinnisteleväni, jotta keksisin jotakin sanottavaa vaikka vain hälventääkseni myrskyä, joka oli kaikesta päätellen puhkeamassa nurkkauksessamme vaunun perällä. Sitten tulin toisiin ajatuksiin. Parasta jättää hänet rauhaan ja jatkaa lukemista. Mutta kun huomasin hänen katsovan minua, en voinut malttaa mieltäni: ”Miksi noin synkeänä?” minä kysyin.

Vasta silloin tulin ajatelleeksi, miten läpeensä sopimattomalta kysymykseni varmasti vaikutti vieraasta kanssamatkustajasta, varsinkin kun hän näytti valmiilta räjähtämään vähästäkin ärsytyksestä. Hän vain tuijotti minua, ja hänen silmissään oli sen verran hämmentynyt ja vihamielinen kiilto että aavistin jo sanat, jotka pian katkaisisivat aikeeni ja palauttaisivat minut ruotuun. *Huolehdi omista asioistasi, äijä. Tai: Mitä se muka sinulle kuuluu?* Tai sitten hän vääntäisi naamaansa ja kivahtaisi murskaavan moitteen: *Ääliö!*

”Ei, en minä synkeä ole, ajatuksissani vain”, hän sanoi.

Häkellyin niin hänen vastauksensa säyseää, melkeinpä surumielistä sävyä, että menin pahemmin sanattomaksi kuin jos hän olisi käskenyt minun painua helvettiin.

”Ehkä ajattelu saa minut synkeän näköiseksi.”

”Ajatteletko sitten jotain iloista?”

”En, en nyt mitään iloistakaan”, hän vastasi.

Hymyilin mutta en sanonut mitään ja kaduin jo pinnallista, alentuvaa vitsailuani.

”Ehkä sittenkin synkeitä”, hän lisäsi ja myönsi täten asian vaimeasti naurahtaen.

Pyysin anteeksi, että olin kuulostanut tahdittomalta.

”Ei haittaa”, hän sanoi ja tutki jo maaseuduksi vaihtuvaa näkymää ikkunan takana. Oliko hän amerikkalainen, minä kysyin. Hän oli. ”Niin minäkin”, minä sanoin. ”Huomasin aksentistasi”, hän totesi hymyillen. Selittin, että olin asunut Italiassa jo kolmekymmentä vuotta mutta en millään päässyt eroon aksentista. Kun kysyin, hän kertoi muuttaneensa Italiaan vanhempiensa kanssa kaksitoistavuotiaana.

Olimme kumpikin matkalla Roomaan. ”Työasioissa?” minä kysyin.

”Ei, en työasioissa. Isäni takia. Hän ei voi kovin hyvin.” Sitten hän nosti katseensa minuun ja lisäsi: ”Ehkä se saattaisi selittää synkeyden.”

”Onko kyse jostain vakavasta?”

”Taitaa olla.”

”Olen pahoillani”, minä sanoin.

Hän kohautti hartioita. ”Elämää!”

Sitten hän vaihtoi äänensävyä: ”Entä itse? Liikeasioilla vai huvittelemassa?”

Kaavamaisuudelle ivaileva kysymys hymyilytti minua, ja kerroin että minut oli kutsuttu luennoimaan yliopistopiskelijoille. Mutta olin myös tapaamassa poikaani, joka asui Roomassa ja oli tulossa minua vastaan asemalle.

”Varmasti herttainen poika.”

Tajusin kyllä, että hän puhui nenäkkäästi. Mutta pidin hänen eloisasta ja epämuodollisesta käytöksestään, joka liukui yrmeästi reippaaseen ja oletti että minä käyttäytyisin samoin. Hänen äänensävynsä sopi yksin rennon ulkonäön kanssa: kuluneet vaelluskengät, farkut, ei meikkiä, puoliavoin, haalistunut punasävyinen flanellipaita mustan t-paidan päällä. Mutta nuhjuisesta ulkomuodosta huolimatta hänellä oli vihreät silmät ja tummat kulmat. Hän tietää, minä ajattelin, hän tietää. Hän taatusti tietää, miksi kommentoin niin hölmösti hänen synkeyttään. Olin varma, että tuntemattomat koettivat aina jollain verukkeella jutella hänelle. Siksi hän näyttää tuollaista ärsyyntyynyttä *turha yrittää* -ilmettä kaikkialla minne vain menee.

Kun hän oli heittänyt ironisen kommenttinsa pojas-tani, keskustelu lopahti, mikä ei ollut yhtään yllättävää. Oli aika kummankin tarttua kirjaansa. Mutta sitten hän kääntyi taas puoleeni ja kysyi suoraan: ”Onko sinusta hauska tavata poikasi?” Ajattelin hänen taas vinoilevan, mutta hänen äänensä ei ollut lainkaan töykeä. Tuntui suorastaan hurmaavalta, miten hän ryhtyi tuttavalliseksi ja ylitti yleensä junassa tuntemattomien ihmisten välillä vallitsevat esteet. Pidin siitä. Ehkä hän halusi tietää,

miltä melkein tuplasti hänen ikäisestään miehestä tuntui tavata pian poikansa. Tai ehkä hän ei vain jaksanut lukea. Hän odotti vastaustani. ”Oletko siis kenties iloinen...? Tai ehkä hermostunut...?”

”En nyt oikeastaan hermostunut, tai ehkä vähän”, minä sanoin. ”Vanhempia pelottaa aina, että he ovat rasittavia, tai vielä pahempi, tylsiä.”

”Oletko mielestäsi tylsä?”

Minusta oli hauskaa, että hän oli yllättynyt siitä mitä sanoin.

”Ehkä olenkin. Mutta toisaalta, kukapa ei olisi.”

”Minun isäni ei ainakaan ole tylsä.”

Olinkohan loukannut häntä? ”Siinä tapauksessa perun puheeni”, minä sanoin.

Hän katsoi minua ja hymyili. ”Eipäs hätiköidä.”

Ensin hän tökkii hieman ja iskee sitten suoraan lävitse. Hän toi mieleen poikani – tämä oli hiukan nuorempi mutta osasi samalla tavalla houkutella esiin kaikki möhläykseni ja salaiset pikku juoneni niin, että olin lopulta aivan romuna sen jälkeen, kun olimme riidelleet ja sopineet.

Minkälainen ihminen sinä olet, kun sinuun on tutustunut? halusin kysyä häneltä. Oletko hauska, hilpeä ja leikkisä, vai virtaako suonissasi synkeä, pahansisuiainen seerumi, joka varjostaa piirteitäsi ja peittää kaiken sen naurun, jota hymysi ja nuo vibreät silmät ensin lupailivat? Halusin tietää – en nimittäin osannut päätellä.

Olin aikeissa kehua hänen ihmistuntemustaan, kun hänen puhelimensa soi. *Poikaystävä, tietenkin! Kukapa muukaan.* Olin jo hyvin tottunut kännyköiden

aiheuttamiin jatkuviin keskeytyksiin, siihen etten voinut tavata opiskelijoita kahvilla tai jutella kollegoitteni tai edes poikani kanssa ilman häiritseviä puhelinsoittoja. Puhelin pelasti, puhelin vaiensi, puhelin syrjäytti.

”Hei iskä”, hän sanoi heti ensipirahduksen jälkeen. Ajattelin, että hän vastasi saman tien, jottei äänekäs soittoaani häiritseisi muita matkustajia. Mutta yllätyin hänen kailotustaan. ”Se on tämä kirottu juna, joka seisoi ties kuinka pitkään, mutta enää ei pitäisi mennä kuin kaksi tuntia. Nähdään pian.” Isä kysyi häneltä jotakin. ”Tietenkin muistin, senkin höpsö, miten voisin unohtaa.” Isä kysyi jotain muuta. ”Sen myös.” Hiljaisuus. ”Samoin. Tosi paljon.”

Hän napsautti puhelimen kiinni ja nakkasi sen repuunsa kuin sanoakseen: *Enää meitä ei keskeytetä*. Hän hymyili minulle vaivautuneesti. ”Vanhemmat”, hän sanoi lopulta tarkoittaen *Kaikki samanlaisia, eikö vain?*

Mutta sitten hän selitti. ”Käyn katsomassa häntä joka viikonloppu – olen hänen viikonloppuluotettunsa – sisarukseni ja kodinhoitaja huolehtivat hänestä arkena.” En ehtinyt sanoa mitään, kun hän jo kysyi: ”Oletko sievistäytynyt ihan tätä iltaa varten?”

Siinä vasta tapa kuvata pukeutumistani! ”Näytänkö siltä, että olen *sievistäytynyt?*” vastasin ja läimäytin sanat takaisin pilkallisesti, jottei hän luulisi minun kalastelevan kohteliaisuuksia.

”No hei, taskuliina, huolella silitetty paita, ei solmiota mutta kuitenkin kalvosinnapit? Sanoisin että olet panostanut. Vähän vanhanaikaista ehkä, mutta tyylikästä.”

Kumpaaikin hymyilytti.

”On minulla itse asiassa tämä”, minä sanoin ja vilautin värikästä solmiota takin taskusta. Halusin hänen huomaavan, että minulla riitti huumorintajua itseni pilkkaumiseen.

”Juuri niin kuin ajattelin”, hän sanoi. ”Sievistäytynyt! Ei ihan niin kuin eläkkeelle jäänyt professori pyhävaatteissa mutta melkein. Mitä te kaksi sitten aiotte Roomassa tehdä?”

Eikö hän aikonut lainkaan antaa olla? Olinko aloittanut ensimmäisellä kysymykselläni jotakin, minkä vuoksi hän ajatteli että voisimme olla niin tuttavallisia? ”Tapaamme kerran kuussa tai vähän harvemmin. Hän asuu Roomassa mutta muuttaa pian Pariisiin. Minulla on ikävä jo valmiiksi. Minusta on mukava viettää päivää hänen kanssaan, ei meillä erityisiä suunnitelmia ole, kävelemme lähinnä, tosin reitti on yleensä sama: hänen Roomansa konservatorion liepeillä, minun Roomani siellä missä asuin nuorena opettajana. Lopuksi syömme aina lounasta Armandossa. Hän sietää minua tai ehkä nauttiikin seurastani, en edelleenkään osaa sanoa, ehkä molempia, mutta näistä visiiteistä on tullut rituaalin kaltaisia: Via Vittoria, Via Belsiana, Via del Babuino. Joskus me kuljeskelemme protestanttiselle hautausmaalle saakka. Nuo paikat ovat ikään kuin merkkejä elämästämme. Kutsumme niitä leikillämme vigilioiksi sen mukaan, miten hurskaat ihmiset pysähtyvät aina *madonnellan*, katuaaltarin, kohdalla kunnioittamaan kyseisen kadun madonnaa. Kumpikaan meistä ei unohda: lounas, kävely, vigiliat. Minne vain kääntyinkin, törmää muistoihin, omiin, jonkun toisen, kaupungin. Minä pidän

Roomasta illan hämärtyessä, hän pitää siitä iltapäivällä, ja toisinaan olemme käyneet jossakin iltapäiväteellä ihan vain pitkittääksemme asioita hiukan, kunnes tulee ilta ja otamme lasilliset.”

”Ja siinä kaikki?”

”Siinä kaikki. Kävelemme Via Marguttaa minun toiveestani ja sitten Via Belsianaa hänen toiveestaan – vanha rakkaus meidän kummankin tapauksessa.”

”Hartaita hetkiä menneiden vigilioiden äärellä?” vit-saili tuo nuori nainen junassa. ”Onko poikasi naimisissa?”

”Ei.”

”Onko hänellä ketään?”

”En tiedä. Joku hänellä varmaan on. Mutta olen kyllä huolissani hänestä. Hänellä oli aikaa sitten eräs ihminen, ja olen joskus kysynyt, onko hänellä ketään, mutta hän vain pudistaa päätään ja sanoo, ’Älä kysy, isä, älä kysy.’ Se saattaa tarkoittaa ei ketään tai ketä tahansa, enkä osaa sanoa kumpi olisi pahempi. Ennen hän kertoi minulle paljon avoimemmin asioistaan.”

”Varmaan hän oli vain rehellinen.”

”Niin, tavallaan.”

”Pidän hänestä”, tuo viistosti minua vastapäätä istuva nuori nainen sanoi. ”Ehkä koska olen itse vähän samanlainen. Välillä minua syytetään liian avoimeksi, liian suoraksi, ja sitten liian varautuneeksi ja vetäytyväksi.”

”En usko että hän on vetäytyvä muiden seurassa. Mutta hän tuskin on kovin onnellinen.”

”Tiedän miltä hänestä tuntuu.”

”Eikö sinulla sitten ole elämässäsi ketään?”

”Tietäisitpä vain.”

”*Mitä?*” minä kysyin. Sana ponnahti suustani kuin yllättynyt ja murheellinen huokaus. Mitä hän mahtoi tarkoittaa – että hänellä ei ollut elämässään ketään vai että oli liiankin kanssa vai että hänen elämänsä mies oli häipynyt ja hän oli jäänyt yksin murheen murtamana ja tahtoi nyt vain kohdistaa vihansa itseensä tai joukkoon ihailijoita? Vai oliko niin, että ihmisiä vain tuli ja meni, heitä vain tuli ja meni, niin kuin pelkäsin, että omalle pojalleni tapahtui ihmissuhteissa – vai oliko nainen itse sitä lajia, joka pujahtaa toisten elämään ja pois jättämättä jälkeäkään tai mitään muistuttamaan itsestään?

”En tiedä, olenko edes sitä tyyppiä, joka pitää ihmisistä tai varsinkaan rakastuu heihin.”

Saatoin nähdä sen heissä molemmissa: sama katkera, välinpitämätön, haavoittunut sydän.

”Onko kyse siitä, että et pidä ihmisistä vai että olet vain kyllästynyt heihin etkä millään pysty muistamaan, miksi olet joskus pitänyt heitä kiinnostavina?”

Hän meni yhtäkkiä hiljaiseksi, näytti ihan säikähtäneeltä eikä päästänyt sanaakaan. Hänen silmänsä tapittivat minua. Olinko taas loukannut häntä? ”Mistä sinä sen tiesit?” hän kysyi lopulta. Näin hänen ensimmäistä kertaa vakavoituvan ja näyttävän harmistuneelta. Hän selvästi hioi mielessään teräviä sanoja, joilla katkaista lyhyeen minun julkea puuttumiseni hänen yksityiselämänsä. Ei olisi pitänyt sanoa mitään. ”Tapasimme vasta vartti sitten, ja silti jo tunnet minut! Miten on mahdollista että tiesit tuon?” Sitten hän malttoi: ”Paljonko veloitat tunnilta?”

”Talo tarjoaa. Mutta jos minä mitään tiedän, se varmaan johtuu siitä, että taidamme olla kaikki samanlaisia. Sitä paitsi sinä olet nuori ja kaunis, ja ihan varmasti miehet piirittävät sinua jatkuvasti, joten tuskin sinulla on vaikeuksia tavata ihmisiä.”

Olinko taas puhunut sivu suuni ja mennyt liian pitkälle?

Koetin laimentaa kohteliaisuutta lisäämällä: ”Eihän uuden ihmisen taika koskaan kestä tarpeeksi kauan. Haluamme vain sellaisia ihmisiä joita emme voi saada. Ne, jotka olemme menettäneet tai jotka eivät ole edes tienneet olemassaolostamme, jättävät syvimmat merkit. Muut eivät pahemmin herätä vastakaikua.”

”Niinkö sinulla kävi neiti Marguttan kanssa?”

Tältä naiselta ei jää mikään huomaamatta, minä ajattelin. Nimi neiti Margutta miellytti minua. Se asetti lempeään ja herkkään, melkeinpä huvittavaan valoon sen, mitä välillämme oli ollut vuosia sitten.

”Sitä en saa koskaan todella tietää. Olimme yhdessä niin lyhyen aikaa ja se tapahtui niin äkkiä.”

”Kuinka kauan siitä on?”

Mietin hetken.

”Hävettää edes kertoa.”

”Kerro nyt vain!”

”Ainakin kaksi vuosikymmentä. Tai melkein kolme.”

”Ja?”

”Tapasimme eräissä juhlissa silloin, kun olin opettajana Roomassa. Hän oli erään toisen kanssa, minä olin erään toisen kanssa, satuimme juttelemaan eikä kumpikaan halunnut lopettaa. Viimein hän ja hänen poikaystävänsä lähtivät juhlista, ja pian lähdimme mekin.

Emme vaihtaneet numeroita. Mutta en saanut häntä mielestäni. Niinpä soitin sille ystävälle, joka oli kutsunut minut juhliin, ja kysyin, oliko hänellä tuon naisen numeroa. Ja kuinka ollakaan, tuo nainen oli edellisenä päivänä soittanut ja pyytänyt minun numeroani. 'Kuulin että olit etsinyt minua', sanoin kun lopulta soitin hänelle. Olisi pitänyt esittäytyä, mutten pystynyt ajattelemaan, kun olin niin hermostunut.

Hän tunnisti minut heti äänestä, tai sitten ystävämme oli jo ehtinyt varoittaa häntä. 'Aioin kyllä soittaa sinulle', hän sanoi. 'Mutta et soittanut', minä vastasin. 'En niin.' Sitten hän sanoi jotakin, mikä osoitti, että hän oli minua rohkeampi, ja sai sydämeni hakkaamaan, sillä en osannut odottaa sitä enkä voi unohtaa sitä koskaan. 'Miten me siis tämän teemme?' hän kysyi. *Miten me tämän teemme?* Tajuusin tuosta yhdestä lauseesta, että elämäni oli syöksymässä tutulta radaltaan. Kukaan tuntemani ihminen ei ollut ennen sanonut minulle mitään noin rehellistä ja suorastaan villiä."

"Pidän hänestä."

"Ei hänestä voinut olla pitämättä. Kursailematon ja uskalias ja kävi niin suoraan asiaan, että minun oli tehtävä päätökseni siinä paikassa. 'Mennään lounaalle', minä sanoin. 'Koska illallinen olisi hankala, niinkö?' hän kysyi. Pidin hänen röyhkeän vihjailevasta ironiastaan. 'Mennään lounaalle heti tänään, tarkoitan', minä sanoin. 'Hetimitään sovittu.' Meitä nauratti, miten nopeasti asiat etenivät. Lounasaikaan oli tuskin tuntia."

"Vaivasiko sinua se, että hän aikoi pettää poikaystäväänsä?"

”Ei. Eikä minua vaivannut sekään, että olin itse teke-
mässä samoin. Lounas kesti pitkään. Saatoin hänet
kotiin Via Marguttalle, sitten hän saattoi minut takaisin
sinne, missä olimme syöneet lounasta, ja sitten minä saa-
toin hänet vielä uudestaan kotiin.

’Huomenna?’ minä kysyin edelleen epävarmana siitä,
etten vain hätiköinyt liiaksi. ’Huomenna, ehdottomasti.’
Oli joulunalusviikko. Tiistaina iltapäivällä teimme jotain
aivan hullua: ostimme kaksi matkalippua ja lensimme
Lontooseen.”

”Miten romanttista!”

”Kaikki kävi niin nopeasti ja tuntui niin luonnolli-
selta, ettei kumpikaan katsonut tarpeelliseksi neuvotella
kumppaninsa kanssa tai harkita tarkemmin. Päästimme
yksinkertaisesti irti kaikista estoistamme. Tuohon aikaan
meillä vielä oli estoja.”

”Tarkoitatko, toisin kuin nykyään?”

”Mistä minä tiedän.”

”Niin, mistäpä.”

Hän teki vihjailevalla nälväisyllä tietäväksi, että
minun kuuluisi olla ärsyyntynyt.

Minä hykertelin.

Niin hykerteli hänkin ja osoitti sillä tajuavansa, etten
ollut aivan rehellinen.

”Joka tapauksessa se päättyi nopeasti. Hän palasi
poikaystävänsä luo, minä tyttöystäväni luo. Emme pitä-
neet enää yhteyttä. Mutta olin hänen häissään ja kutsuin
hänet myöhemmin meidän häihimme. Heidän avioliit-
tonsa kesti. Meidän ei. *Voilà.*”

”Miksi sinä päästit hänet takaisin poikaystävänsä luo?”

”Miksikö? Koska en ehkä koskaan ollut täysin vakuutunut tunteistani. En vain taistellut pitääkseni hänet itselläni, ja hän tiesi etten taistelisi. Halusin kai olla rakastunut ja pelkäsin, etten ollut, ja säilytin mieluummin Lontoon pikku välitilamme kuin myönsin, mitä en tuntenut häntä kohtaan. Valitsin kai mieluummin epäilyn kuin tiedon. Joten paljonko itse veloitat tunnilta?”

”Niinpä!”

Koska olin viimeksi puhunut kenellekään tällä tavalla?

”Kerrohan sitten siitä ihmisestä sinun elämässäsi”, minä pyysin. ”Kai sinulla on joku jota olet tapaillut viime aikoina?”

”Olen minä erästä ihmistä tapaillut.”

”Kuinka pitkään?” Sitten vedin vähän takaisin. ”Jos saan kysyä.”

”Saat sinä kysyä. Vasta nelisen kuukautta.” Sitten hän kohautti harteitaan. ”Ei siinä suuremmin ole hurraamista.”

”Pidätkö hänestä?”

”Pidän minä ihan. Tulemme toimeen. Ja tykkäämme monista samoista asioista. Mutta me olemme vain kämppikset, jotka teeskentelevät yhteistä elämää. Sitä meillä ei ole.”

”Mikä tapa ilmaista asia. *Kämpikset, jotka teeskentelevät yhteistä elämää.* Surullista.”

”Surullista se onkin. Mutta niin on myös se, että olen tässä lyhyessä ajassa jakanut enemmän itsestäni sinun kanssasi kuin kokonaiseen viikkoon hänen kanssaan.”

”Ehkä et vain ole sitä tyyppiä joka avautuu ihmisille.”

”Mutta tässähän minä juttelen sinun kanssasi.”

”Minä olenkin vieras, ja vieraille ihmisille on helppo avautua.”

”Ainoat joille voin puhua rehellisesti ovat isäni sekä koirani Pavlova, eikä kumpikaan ole maisemissa enää pitkään. Sitä paitsi isäni vihaa nykyistä poikaystävääni.”

”Ihan normaalia isältä.”

”Edellistä poikaystävääni hän itse asiassa palvoi.”

”Palvoitko sinäkin?”

Hän hymyili aikoen selvästi pamauttaa vastauksensa huumorilla terästettynä: ”En todellakaan.” Hän mietti hetken. ”Edellinen poikaystäväni halusi naimisiin kanssani. Minä en suostunut. Olin todella helpottunut, ettei hän tehnyt erostamme suurta numeroa. Sitten ei mennyt edes puolta vuotta, kun kuulin että hän oli menossa naimisiin. Olin raivoissani. Jos joskus olen ollut loukkaantunut ja itkenyt rakkauden vuoksi, niin sinä päivänä, kun kuulin että hän oli menossa naimisiin saman naisen kanssa, jota olimme tunti- ja kuukausikaupalla pilkanneet silloin kun olimme vielä yhdessä.”

Hiljaisuus.

”Mustasukkainen vaikkei edes yhtään rakastunut – oletpa sinä hankala”, minä sanoin lopulta.

Hän loi minuun katseen, jossa oli yhtä aikaa sekä verhottua moitetta, kun kehtasin puhua hänestä sillä tavoin, että hämmentynyttä uteliaisuutta, halua tietää enemmän. ”Tutustuin sinuun vasta alle tunti sitten tässä junassa. Ja silti sinä ymmärrät minua täydellisesti. Pidän siitä. Mutta voisin tässä saman tien kertoa sinulle toisesta kauheasta viastani.”

”Mitä, nytkö?”

Nauroimme molemmat.

”En ikinä pysy läheisissä väleissä kenenkään kanssa johon minulla on ollut suhde. Useimmat ihmiset eivät halua polttaa siltoja. Minä taas räjäytän ne täysin – luultavasti koska mitään kunnon siltaa ei ole alun perinkään ollut. Joskus jätän kaiken heidän asuntoonsa ja yksinkertaisesti katoan. Inhoan pitkällistä pakkaus- ja poismuuttoprosessia ja kaikkia vääjäämättömiä jälkipuinteja, jotka muuttuvat vetistelyksi ja aneluksi pysyä yhdessä, ja ennen kaikkea inhoan loputonta läheisyyden teeskentelyä, kun ei yhtään kaipaisi kosketusta ihmiseltä, jonka kanssa ei edes muista halunneensa maata. Olet oikeassa: en ymmärrä, miksi rupean mihinkään kenenkään kanssa. Uudet parisuhteet yksinkertaisesti ärsyttävät. Puhumattakaan kaikista pienistä kotielämän yksityiskohdista joita joudun sietämään. Hänen lintuhäkkinsä hajua. Sitä miten hän haluaa järjestää cd-hyllynsä. Iki-vanhan lämpöpatterin ääntä, joka herättää minut aina keskellä yötä mutta häntä ei koskaan. Hän haluaa sulkea ikkunat. Minä haluan ne auki. Jätän vaatteeni minne sattuu, hän haluaa, että pyyhkeemme viikataan ja vietään paikoilleen. Hän haluaa, että hammastahnatuubia puristetaan siististi päästä, minä puristan sitä niin kuin milloinkin satun puristamaan ja hukkaan korkinkin, jonka hän aina löytää lattialta jostakin vessanpöntön takaa. Kaukosäätimellä on paikkansa, maidon pitää olla lähellä pakastelokeroa mutta ei liian lähellä, alusvaatteet ja sukat kuuluvat tähän laatikkoon eivätkä tuohon.

Enkä minä silti ole hankala. Olen oikeastaan hyvä ihminen, vain vähän jyrkkä. Mutta sekin on pelkkää

ulkokuorta. Siedän kaikkea ja kaikkia. Ainakin jonkin aikaa. Sitten jonain päivänä vain tajuan: en halua olla tämän tyypin kanssa, en halua häntä lähelleni, pakko päästä pois. Taistelen sitä tunnetta vastaan. Mutta heti kun mies vaistoa sen, hän alkaa riivata minua epätoivoisella koiranpentukatseella. Heti kun huomaan tuon ilmeen, puff, olen poissa ja etsin saman tien jonkun muun.

Miehet!” hän sanoi lopulta aivan kuin tuo yksi sana summaisi kaikki vajavaisuudet, joita suurin osa naisista oli valmis sietämään ja katsomaan sormien läpi ja lopulta antamaan anteeksi miehissä, joita he toivoivat rakastavansa koko loppuelämänsä vaikka tiesivät ettei niin kävisi. ”En kestä katsella kenenkään loukkaantumista.”

Hänen piirteillään häivähti varjo. Toivoin että voisin varovasti koskettaa hänen kasvojaan. Hän huomasi tuijotukseni, ja painoin katseeni.

Panin jälleen kerran merkille hänen kenkensä. Villit ja kesyttömät vaelluskengät, jotka näyttivät siltä kuin niitä olisi laahattu louskkoisilla poluilla, kunnes ne olivat muuttuneet ikääntyneen ja säänpieksemän näköisiksi, ja se tarkoitti että hän luotti niihin. Mukavuus miellytti häntä. Hänen paksut tummansiniset sukkansa olivat miesten sukat, luultavasti kähvelletty sen saman miehen laatikosta, jota hän ei kuulemma enää rakastanut. Mutta prätkämallinen nahkatakki näytti todella kalliilta. Se oli luultavasti Pradan. Oliko hän syöksynyt poikaystävänsä kotoa ja napannut kiireessä ensimmäisenä käteen

osuneet vaatteet ja huikannut *lähden isän luo, soitellaan illalla?* Hänellä oli miesten rannekello. Oliko sekin tuon miehen? Vai pitikö hän vain enemmän miestenkelloista? Hänestä välittyi kaikin puolin riuska, karski ja koreilematon vaikutelma. Sitten silmiini osui kaistale ihoa sukan ja lahkeen reunan välissä – hänellä oli valtavan sileät nilkat.

”Kerro vähän isästäsi”, minä pyysin.

”Isästä? Hän ei voi hyvin, ja kohta hän on poissa.” Sitten hän keskeytti: ”Vieläkö sinulla on tuntitaksa?”

”Niin kuin sanoin, on helppo uskoutua tuntemattomalle, jota ei enää koskaan tapaa.”

”Niinkö luulet?”

”Että junassa on hyvä uskoutua?”

”Ei kun että emme enää koskaan tapaa.”

”Kuinka todennäköistä se on?”

”Oikeassa olet.”

Hymyilimme toisillemme.

”Eli kerro vain isästäsi.”

”Olen pohtinut tätä paljon. Rakkauteni häntä kohtaan on muuttunut. Se ei enää ole spontaania rakkautta vaan alakuloista ja varovaista holhoojan rakkautta. Ei sitä aitoa laatua. Silti me olemme hyvin avoimia toisillemme, eikä ole mitään mitä en kehtaisi kertoa hänelle. Äitini lähti melkein kaksikymmentä vuotta sitten ja sen jälkeen meillä on ollut vain toisemme. Isällä oli jonkin aikaa tyttöystävä, mutta nyt hän elää yksin. Kodinhoitaja käy auttamassa häntä, laittaa ruokaa, pesee pyykkiä, siivoaa ja järjestää. Tänään isä täyttää seitsemänkymmentäkuusi. Siksi tuo kakku”, hän sanoi ja osoitti valkoista

neliömäistä laatikkoa ylähyllyllä. Se tuntui nolottavan häntä, ja ehkä hän siksi tirskahti osoittaessaan sitä. ”Hän sanoi kutsuneensa kaksi kaveria lounaalle mutta ei ollut vielä kuullut heistä, ja oma veikkaukseni on, että he eivät ole tulossa, eihän hänen luonaan nykyään käy ketään. Edes sisarukseni eivät tule. Isä pitää tuulihatusta, joita saa Firenzestä yhdestä vanhasta myymälästä kotini läheltä. Ne tuovat hänelle mieleen ne ajat, jolloin hän opetti siellä. Hänen ei tietenkään pitäisi syödä mitään makeaa, mutta...”

Hänen ei tarvinnut jatkaa lausetta loppuun.

Välillämme vallitsi jonkin aikaa hiljaisuus. Aioin jälleen kerran tarttua kirjaani varmana siitä, että keskustelumme olisi nyt ohi. Hetkeä myöhemmin piteilin kirjaa edelleen auki, katselin ohi vieriviä Toscanan maisemia ja mieleni alkoi vaeltaa. Outo ja epämääräinen ajatus, että nainen oli vaihtanut paikkaa ja istui nyt vieressäni, oli valtaamassa mieleni. Tajusin että olin torkahtamassa.

”Sinä et lue”, hän sanoi. Sitten huomattuaan, että oli mahdollisesti häirinyt minua, hän lisäsi: ”Minäkään en pysty.”

”Olen kyllästynyt lukemaan”, minä sanoin. ”En pysty keskittymään.”

”Onko se kiinnostava?” hän kysyi lopulta ja katsoi kirjani kantta.

”Ihan kelvollinen. Saattaa olla pettymys lukea Dostojevskia uudestaan vuosia myöhemmin.”

”Miksi?”

”Oletko lukenut Dostojevskia?”

Löytävätkö Elio ja Oliver toistensa luo?

Samuel, eronnut mies, istuu junassa matkalla tapaamaan poikaansa Eliota. Elämä tuntuu jo olevan ohi, kun kohtalo yllättää. Elio, klassinen pianisti, kohtaa konsertissa kiehtovan muukalaisen. New Yorkissa Oliver pysähtyy pohtimaan elämäänsä. Onko vielä mahdollista päättää toisin?

André Acimanin herkällä otteella kertomat tarinat näyttävät vuosien mukanaan tuomat muutokset ja kysyvät, kuinka haavoittuvaisena uskallamme toisen ihmisen eteen asettua.

”Tismalleen yhtä viettelevä kuin *Kutsu minua nimelläsi*.”

ELLE

SIGRID ESTRADA

ANDRÉ ACIMAN (s. 1951) on yhdysvaltalainen kirjailija ja kirjallisuuden professori, joka kasvoi ranskankielisessä perheessä Egyptissä ja Italiassa ja muutti Yhdysvaltoihin aikuisuuden kynnyksellä. Hän opettaa kirjallisuutta ja luovaa kirjoittamista New York City Universityssä. Hänen *Kutsu minua nimelläsi* -romaaninsa perustuva elokuva on lumonnut katsojat kautta maailman.

